

Motion till riksdagen

1988/89:Sf545

av Inger Schörling m.fl. (mp)

Flykting- och invandrapolitiken

Miljöpartiet de grönas inställning till flyktingar och invandrare grundar sig på två utgångspunkter.

1. Solidaritet med människor i hela världen, nu och i framtiden.
2. Aktivt arbete för ett mångkulturellt samhälle.

Vi äger inte jorden där vi lever!

Ingen människa kan välja var hon hamnar på jorden — somliga har tur och andra inte. Det är lätt för oss från den rika delen av världen att omedvetet tänka hierarkiskt och ta för givet vår rätt till en hög standard och en trygg samhällsordning. Vi utgår från att vi har det bättre ställt än andra i andra världsdelar. Inför hotet att våra livsformer skulle försämrats reagerar de flesta människor primitivt — inte minst vi, som skulle ha råd med en sänkt materiell standard! Vi blir måna om våra revir. Låt oss komma ihåg att också vi i Sverige kan råka ut för förändringar i våra livsförutsättningar, som gör att vi behöver fly. Solidaritet fungerar åt två håll. Det krävs ett aktivt agerande för att motarbeta egoism.

Gränser

Människor och djur har alltid vandrat över jorden och ändrat boplats under århundraden. Nationella gränser har inte alltid varit självklara. Fram till andra världskriget krävdes inte pass i de flesta europeiska länder. Idag är gränserna hårt kontrollerade och bevakade. Det kan bero på jordens växande befolkning och inte minst på den politiska klyftan mellan öst och väst.

Rasism

För att motverka rasism krävs först och främst en trygghet inför framtiden. Trygga människor har råd att vara generösa. Dagens hot inför framtiden är så överväldigande att det inte är konstigt när människor reagerar krampaktigt och irrationellt. I vår kamp mot rasismen skall vi i miljöpartiet de gröna vara medvetna om den ångest som många lever i — även i den rika delen av världen.

Nationell identitet är viktig. Framför allt språket, men också det egna landets historia, religion och övrig kultur, ger en identitetsförankring. En sund nationell känsla har att göra med att höra till en kultur, att vara en del av historien. Detta skall inte förväxlas med en osund nationalism, där en folkgrupp anser sig vara överlägsen andra och där man försöker utesluta andra som icke önskvärda.

1. Sverige skall föra en sådan utrikespolitik, en sådan solidarisk utrikes-handel och bedriva en sådan u-hjälp att Sverige på allt sätt stöder en utveckling i världen, där människor ej skall behöva fly från sitt land.
2. Sverige skall stödja flyktingar i ett land nära hemlandet, där de kan ha lättare att anpassa sig och eventuellt återvända till sitt ursprungsland om förhållandena där förbättras.
3. Sverige skall också bereda flyktingar möjlighet att få asyl i Sverige och här ge dem ett nytt land och nya möjligheter att få leva i fred och utan förföljelse. Vår flyktingpolitik skall vara generös och även i tveksamma fall skall vi bevilja asyl åt en flykting eller en flyktingfamilj.

Att flyktingar och asylsökande saknar pass och identitetshandlingar är helt naturligt. Det ligger i flyktingkapets natur att skaffa resehandlingar illegalt. Så har flyktingar alltid gjort. Var skall de söka pass och visum? Det är ju att annonsera sin flykt. Det står också i flyktingkonventionens artikel 31 att *inga flyktingar får* bestraffas för att de kommer utan pass eller andra handlingar. Att man nu är så negativ mot flyktingar med falska pass har ej heller stöd i svensk lag.

Med anledning av regeringens beslut att de som vistats i Sverige sedan den 1 januari 1988 får uppehållstillstånd här, vill miljöpartiet de gröna starkt understryka att det skall gälla *alla*, även dem som fått avslag och ännu ej fått sin överklagan behandlad. Dock får väntetiderna ej skäras ned så drastiskt att rättssäkerheten kommer i fara.

Barnens rättigheter

Det inträffar att en eller flera läkare yttrat sig över vuxnas och barns situation och intygat att de av olika humanitära och medicinska skäl skall få stanna i Sverige. Därefter avslår invandrarverkets förtroendeläkare asylansökan. Den ena läkarens ord skall inte få väga tyngre än den andras. Det skall gälla i hela vår flyktingpolitik att vi hellre skall fria än fälla.

Dessutom skall vi på ett helt annat sätt än idag lyssna på barnen. Genom barnens uppträdande och uttrycksätt får man värdefull information. Där skall barnpsykologer vara med vid förhören. Många barn (och vuxna) har upplevt så fruktansvärda saker från polisens och militärens sida, att det är ett mycket starkt argument att våra asylsökande ej skall mötas av polis eller annan uniformerad personal.

De fyra stora flyktingslussarna kommer att ge allmänheten dålig eller ingen insyn över vad som försiggår. Om det dessutom blir så att endast utvalda läkare och advokater kommer att arbeta innanför förläggningarna går flyktingarna miste om de flesta skickliga och erfarna "flyktingadvokater" och läkare som vi har idag.

Idag har främlingsfientligheten luckrats upp genom att flyktingarna finns i hela landet och har fått ansikten inför allmänheten och det bevisar ju också den "folkresning" som uppstått i vissa kommuner för att behålla sina flyktingar.

Miljöpartiet anser att Amnesty International, Röda korset, Rädda barnen och olika medborgargrupper skall få arbeta bland de asylsökande i de fyra stora flyktingslussarna och få avgörande medverkan vid beslutsfattandet.

Sverige måste arbeta hårt för att vi skall få en värld där ingen behöver vara flykting. Men så länge det finns flyktingar måste också Sverige vara med och ta sin del av ansvaret för att flyktingarna skall kunna finna en fristad. Det hör till sakens natur att många flyktingar kommer till Sverige innan de kan söka politisk asyl. Det sätt de bemöts på idag lämnar mycket övrigt att önska.

Tortyroffer

De som kommer som flyktingar till Sverige har i många fall svåra minnen och upplevelser från bland annat tortyr. Man är nu på väg att utveckla metoder för att behandla detta, vilket sker vid speciella centra där man har både medicinsk och psykologisk kunskap. Verksamheten bedrivs såväl i allmän regi som av Röda korset.

Bostadsord

När flyktingarna väl kommit till Sverige är det viktigt att de, så långt det anses vara möjligt, själva får välja sin bostadsort. Att invandrare från samma land väljer att söka sig till varandra får inte ses som något negativt. Ett gott samarbete mellan kommunerna underlättar detta och skall uppmuntras.

Rätten till arbete måste också gälla invandrare. Genom svenskundervisning och kulturinformation får invandraren grunden att stå på för att komma in i det svenska arbetslivet.

Invandrarnämnd

Invandringen till Sverige och mottagandet av flyktingar ser miljöpartiet de gröna som en resurs och tillgång, som det svenska folket och samhället skall ta till vara och också bemöta de eventuella problem som uppstår med fantasi, information och förståelse. För att på bästa sätt ta till vara de nya mänskliga resurser som tillförs oss, anser miljöpartiet de gröna att varje kommun

med många invandrare bör ha en invandrarnämnd i samarbete med olika referensgrupper:

- läkare, psykolog, kurator
- jurist (-er)
- etisk grupp (folk från kyrkor, familjens rätt, barnens rätt)
- invandrarlärare, flyktingsanordnare
- representanter för invandrare
- Amnesty
- kulturvetare,

och att varje kommun med få invandrare ger ansvaret åt någon befintlig nämnd, t.ex. socialnämnden, att även fungera som invandrarnämnd.

Miljöpartiet de gröna kräver att det inrättas ett antal "asylnämnder" i Sverige. Dessa asylnämnder skall knytas till de orter dit det största antalet asylsökande kommer. Asylnämnden, och inte polisen eller invandrarverket, skall efter prövning och utredning avgöra om den asylsökande får stanna eller inte. Beslut skall fattas så fort som möjligt, dock inte snabbare än att flyktningens rättssäkerhet kan tillgodoses. Asylnämnden kan bestå av en domare som ordförande samt lekmän och sakkunniga på olika områden, t.ex. medicin, psykologi och internationella frågor.

Rösträtt och medborgarskap

Vår långsiktiga lösning är rösträtt i mantalsskrivningsorten på alla nivåer. Miljöpartiet de gröna vill behålla rösträtten i kommunal- och landstingsval efter tre års uppehåll i Sverige. Redan efter tre år i Sverige skall man kunna ansöka om och erhålla svenskt medborgarskap.

Dessutom anser miljöpartiet de gröna att invandrare/flyktingar skall få rösträtt även i riksdagsval efter fem år oberoende av om man är svensk medborgare eller ej. Med tiderna i Sverige avses oavbruten mantalsskrivning. Miljöpartiet de gröna anser att där människor bor, arbetar, fostrar sina barn skall de också kunna påverka samhället politiskt. Med sina erfarenheter från andra länder och världsdelar kan de vitalisera det politiska livet.

Utlandssvenskar skall få behålla sin svenska rösträtt.

Sverige skall aktivt påverka andra stater och FN att införa liknande bestämmelser.

Svenskarna

För att invandringen till Sverige skall fungera krävs att svenskarna är beredda på att ta emot invandrarna. Bristande kunskap leder till myter och rädsla, vilket i sin tur kan leda till främlingsfientlighet som i sin värsta form blir rasistisk. Därför måste även svenskarna få sin del av invandrarpolitiken för att helheten skall fungera.

Det är genom att få kunskap, via skolan, via massmedia osv., som man kan motverka problemen i kulturkollisionen. För att informationen skall fungera som bäst krävs att den dels informerar om hur olika invandrarna faktiskt är och dels om de problem som de facto uppstår när kulturer möts.

Svenskarna behöver få bättre kunskap om "sin egen" kultur och detta sett ur ett litet mer internationellt perspektiv så att man verkligen förstår på vad sätt den svenska kulturen kan betraktas som avvikande för en invandrare eller turist.

Det behövs ett stärkande av den svenska kulturen så att svenskarna blir mer stolta över den. Först med den bakgrunden är man kapabel att uppskatta en annan kultur istället för att se den som ett hot.

Hemställan

Med hänvisning till vad som anförts hemställer vi

1. att riksdagen beslutar inrätta ett antal "asylnämnder" i Sverige, varvid föreskrivs att asylnämnden, och inte polisen eller invandrarverket, skall avgöra om den asylsökande får stanna eller inte och att beslut skall fattas så fort som möjligt, dock icke snabbare än att flyktingens rättssäkerhet kan tillgodoses samt att asylnämnden kan bestå av en domare som ordförande samt lekmän och sakkunniga,
2. att riksdagen beslutar att asylnämndens beslut skall kunna överklagas till länsrätten och därefter vidare inom rättsapparaten,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att riksdag och regering står för principbeslut som skall vara vägledande för asylnämnderna,
4. att riksdagen beslutar att den som i Sverige sökt asyl eller uppehållstillstånd, men inte fått sitt ärende avgjort inom tolv månader, automatiskt skall erhålla uppehållstillstånd samt att detta skall gälla alla, som sedan den 1 januari 1988 (med datum justerat allt eftersom tiden går) vistas i Sverige,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att bedömningen bör vara generös och en praxis bör utvecklas där Genèvekonventionens flyktingstatus respekteras,
6. att riksdagen beslutar att inga flyktingar får hållas i fängsligt förvar om de inte har begått brott; och aldrig barn,
7. att riksdagen beslutar att all direkt avvisning vid gränsen skall upphöra och polisens roll som förhørsledare skall överföras till representanter för asylnämnden,
8. att riksdagen beslutar att tolken skall godkännas av flyktingen,
9. att riksdagen beslutar att terroristbestämmelserna skall tillämpas enbart efter individuell prövning i domstol,
10. att riksdagen beslutar att personal och förhørsledare skall lyssna mer på barnen,
11. att riksdagen beslutar att psykolog då skall vara närvarande,
12. att riksdagen beslutar att olika ideella och medborgarorganisationer skall få arbeta inne i de planerade stora flyktinglussarna,
13. att riksdagen beslutar att olika läkare och advokater skall få arbeta inom förläggningarna delar av sin arbetstid,

[att riksdagen beslutar att alla som kommer till Sverige och varit utsatta för tortyr skall få en möjlighet att behandlas på ett sakkunnigt sätt på ett speciellt centrum,¹⁾

14. att riksdagen beslutar att den som söker uppehållstillstånd/ asyl skall få arbete och undervisning under ansökningstiden,

[att riksdagen beslutar att invandraren skall få sina meriter och betyg från andra länder godkända i Sverige, i vissa fall dock med kravet och möjligheten att göra en kompletterande kurs,⁴⁾

[att riksdagen beslutar att det skall vara en merit med kunskaper i ett av de stora invandrar språken vid ansökan till utbildning och anställning i vård- och serviceyrken,⁴⁾

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att vi i Sverige aktivt bör ta till vara den yrkesskicklighet och det hantverkskunnande som många invandrare för med sig till Sverige,³⁾

[att riksdagen beslutar att invandrarbarn skall ha rätt till fyra timmars hemspråksundervisning per vecka varav två timmar inom schemats ram samt att denna undervisning skall ske från tre års ålder och upp till och med klass 9,⁵⁾

[att riksdagen beslutar att hemspråksundervisningen skall ske även på samiska,⁵⁾

[att riksdagen beslutar att enspråkiga förskolegrupper och hemspråksklasser skall inrättas, när föräldrarna till barnen så önskar och när förutsättningarna i övrigt finns,⁵⁾

[att riksdagen beslutar att enspråkiga förskolegrupper och hemspråksklasser, där de inrättas, skall undervisas även på svenska i alltmer ökande grad,⁵⁾

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att det finska språkets ställning i Sverige bör stärkas, utan att för den skull få officiell status,⁵⁾

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att möjligheten att ha enspråkiga finsktalande daghemsgrupper och hemspråksklasser i grundskolan skall bedömas generöst om föräldrar och barn efterfrågar sådan verksamhet,⁵⁾

[att riksdagen beslutar att kulturkunskap skall införas i skolan som en viktig del i undervisningen,⁵⁾

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att TV, radio, tidningar, föreningar m.fl. bör stödjas i att ta upp frågan om kulturella möten och till att få förståelse, kunskap och insikt i invandrararnas problem²⁾.

Stockholm den 23 januari 1989

Mot. 1988/89
Sf545

Inger Schörling (mp)

Claes Roxbergh (mp)

Ragnhild Pohanka (mp)

Eva Goës (mp)

¹ 1988/89:So541

² 1988/89:Kr351

³ 1988/89:N370

⁴ 1988/89:A286

⁵ 1988/89:Ub309